Rådet för personer med funktionsnedsättning 28.10.2026 § 79

§ 79

Svar på initiativet från rådet för personer med funktionsnedsättning den 5 mars 2026 (§ 17) om tjänsternas säkerhet och deras betydelse som en del av välfärden

Beredning och upplysningar (fornamn.efternamn@luvn.fi):
Hokkanen Timo

Beslutsförslag

Rådet för personer med funktionsnedsättning beslutar

1. anteckna svaret på rådet för personer med funktionsnedsättnings initiativ för kännedom

Svar på rådet för personer med funktionsnedsättnings initiativ

Rådet för personer med funktionsnedsättning lyfter i sitt initiativ fram farhågor om hur sparåtgärder och förändringar i tjänsterna påverkar klienternas trygghet i vardagen, livskvalitet och välbefinnande. Inom Västra Nylands välfärdsområde är man medveten om hur avgörande det är att bedöma dessa konsekvenser som en del av ett ansvarsfullt beslutsfattande.

I Västra Nylands välfärdsområde grundar sig förhandsbedömningen av beslutens effekter (EVA) på lagen om ordnande av social- och hälsovård (7 §) samt på strategin för Västra Nylands välfärdsområde. EVA-verksamhetsmodellen styrs av den handbok för förhandsbedömning av beslutens effekter (EVA) som har utfärdats av förvaltningsdirektören.

I enlighet med välfärdsområdets strategi ska beslutsfattandet grundas på en mångsidig bedömning av effekterna. Syftet med förhandsbedömningen är att:

Identifiera effekterna på olika befolkningsgrupper: Bedöma hur besluten och sparåtgärderna riktas och vilka effekter de får, särskilt för grupper i utsatt ställning, såsom personer med funktionsnedsättning och invånare i behov av stöd.

Förebygga negativa effekter: Minimera eventuella negativa effekter på tryggheten i vardagen, hälsan och den sociala delaktigheten samt stärka de positiva effekterna.

Öppenhet och transparens: Lyfta fram för- och nackdelarna med olika lösningsalternativ för jämförelse i beredningen och beslutsfattandet.

I enlighet med EVA-handboken görs en förhandsbedömning alltid när

· ett beslut eller en åtgärd har strategiskt, verksamhetsmässigt eller ekonomiskt betydande effekter

· ett beslut eller en åtgärd har betydande effekter för en viss invånargrupp (t.ex. personer med funktionsnedsättning eller äldre personer)

· det är fråga om en stor förändring i tjänsterna eller ett nytt sätt att ordna tjänsterna.

I bedömningen går man igenom fyra centrala helheter enligt checklistan:

1. Främjande av invånarnas välbefinnande och trygghet: (effekter på levnadsförhållandena, tryggheten i vardagen, funktionsförmågan, de språkliga rättigheterna samt tjänsternas smidighet, tillgänglighet och tillhandahållande i rätt tid).

2. Ordnande och utveckling av tjänsterna på ett hållbart sätt: (effekter på tjänsternas kvalitet, verkningsfullhet, jämlikhet och klientsäkerhet).

3. Personalens och arbetsgemenskapens perspektiv: (organisering av arbetet, kompetens och smidigheten i det dagliga arbetet).

4. Smidigt samarbete och delaktighet: (effekter på invånarnas och klienternas möjligheter till delaktighet och påverkan samt på samarbetet inom främjandet av hälsa och välfärd (HYTE) och samarbetet med kommunerna).

Det behov av att beakta livskvalitet, välbefinnande och trygghet i vardagen som rådet för personer med funktionsnedsättning har lyft fram är en central del av EVA-processen. Vid omfattande eller stora förändringar i tjänsterna används erfarenhetsbaserad kunskap och olika intressenter och påverkansorgan hörs.

Inom Västra Nylands välfärdsområde tas de farhågor som rådet för personer med funktionsnedsättning har lyft fram på allvar när det gäller genomförandet av hemvården, utmaningar i fråga om tidtabeller samt effekterna av dessa på klienternas vardag, trygghet och möjligheter att sköta förtroendeuppdrag. Säkerställandet av tjänsternas kvalitet, säkerhet och tillhandahållande i rätt tid grundar sig på lagen om tillsynen över social- och hälsovården (741/2023) samt på välfärdsområdets lagstadgade strukturer för egenkontroll.

1. Tydliga roller för personlig assistans och hemvård samt individuella behov

Ändamålsenliga tjänster: Personlig assistans och hemvård är tjänster som beviljas för olika ändamål och som har egna lagstadgade och innehållsmässiga förutsättningar. Det främsta målet med personlig assistans är att möjliggöra självbestämmanderätt och ett självständigt liv för en person med omfattande behov av funktionshinderservice samt att främja personens delaktighet i samhällslivet, studier, arbete och fritidsaktiviteter.

Vid samordningen av hemvård och personlig assistans ska det säkerställas att klientens individuella behov beaktas så att tjänsterna i praktiken stöder klientens självständiga aktivitet och delaktighet utan att i onödan begränsa klienten till hemmet.

2. Hemvårdens funktionssäkerhet och ingripande inom ramen för egenkontrollen

Ansvar för genomförande och uppföljning: I enlighet med Västra Nylands välfärdsområdes handbok för egenkontroll ansvarar serviceenhetens chef (ansvarspersonen) för det praktiska genomförandet av enhetens egenkontroll, för att tjänsterna tillhandahålls i rätt tid och för tjänsternas kvalitet. Hemvårdsbesöken ska genomföras enligt överenskomna tidtabeller för att inte äventyra klientens trygghet och dagliga aktiviteter.

Hantering av avvikelser (LaRi-systemet): Förseningar eller brister i genomförandet av hemvården utgör avvikelser som påverkar klientsäkerheten och tjänsternas tillförlitlighet. Välfärdsområdet använder kvalitets- och riskhanteringssystemet LaRi. Personalen och cheferna är skyldiga att utan dröjsmål rapportera upptäckta missförhållanden eller farliga situationer i systemet (29 § i lagen om tillsynen över social- och hälsovården). Chefen ska behandla anmälningarna utan dröjsmål (senast inom fem dagar) och vidta nödvändiga korrigerande och förebyggande åtgärder.

3. Tryggande av delaktighet och möjligheten att sköta förtroendeuppdrag

Den situation som rådet för personer med funktionsnedsättning har lyft fram, där en försening inom hemvården har hindrat en klient från att på lika villkor delta i skötseln av ett förtroendeuppdrag, är allvarlig.

I enlighet med välfärdsområdets strategiska mål och mål för egenkontrollen ska tjänsterna stödja invånarnas och klienternas möjligheter till delaktighet och påverkan. Vid resursfördelningen och tidsplaneringen inom hemvården och andra stödtjänster ska klientens helhetssituation beaktas, inklusive lagstadgade och samhälleliga förtroendeuppdrag, så att jämlikt deltagande inte äventyras till följd av strukturella eller verksamhetsrelaterade förseningar.

4. Kontinuerlig uppföljning och utveckling

Tjänsternas kvalitet och avvikelser följs regelbundet upp som en del av välfärdsområdets rapportering om egenkontrollen. Uppföljningen av hur egenkontrollplanerna har genomförts rapporteras var fjärde månad.

Respons och störningar i de tjänster som tillhandahållits används systematiskt för att korrigera verksamheten och utveckla processerna i samarbete med servicelinjerna och egenkontrolltjänsterna.

Behandling

Ordförande Kuusela föreslog att behandlingen av ärendet flyttas till rådets följande sammanträde. Förslaget understöddes enhälligt.

Beslut

Rådet för personer med funktionsnedsättning beslutade flytta behandlingen av ärendet till rådets följande sammanträde.

Redogörelse

Enligt 32 § i lagen om välfärdsområden (611/2021) ska påverkansorganen ges möjlighet att påverka planering, beredning, genomförande och uppföljning inom olika verksamheter i välfärdsområdet i frågor som är eller som ett påverkansorgan bedömer vara av betydelse för barnen, de unga, de äldre eller personer med funktionsnedsättning och med hänsyn till de tjänster dessa befolkningsgrupper behöver. Påverkansorganen ska också tas med när former för delaktighet och hörande utvecklas i välfärdsområdet.

Enligt 83 § i välfärdsområdets förvaltningsstadga har påverkansorganet rätt att ta initiativ i frågor som gäller välfärdsområdets verksamhet.

Den myndighet som ska behandla initiativet ska inom en månad efter att initiativet tagits meddela initiativtagaren den beräknade behandlingstiden och vem som ger närmare upplysningar om behandlingen.

Bilagor

Tilläggsmaterial

För kännedom

Verkställighet

Beslutshistoria

Rådet för personer med funktionsnedsättning 5.3.2026 § 17

§ 17

Beredning och upplysningar (fornamn.efternamn@luvn.fi):

Beslutsförslag

Rådet för personer med funktionsnedsättning beslutar godkänna initiativet enligt förslaget och sända initiativet för beredning till den ansvariga tjänsteinnehavaren.

Behandling

Ledamot Ahlgren föreslog att följande mening stryks från initiativet:

”Så har redan hänt flera gånger för en medlem i rådet för personer med funktionsnedsättning, när hemvården inte kom i tid till hemmet.”

Förslaget förföll i brist på understöd.

Andra vice ordförande Koskinen föreslog att initiativets mening "Så har redan hänt flera gånger för en medlem i rådet för personer med funktionsnedsättning, när hemvården inte kom i tid till hemmet" ändras och ges följande lydelse:

"Enligt de uppgifter som rådet för personer med funktionsnedsättning har fått har det i välfärdsområdet uppstått situationer där hemvården inte har anlänt i tid. Detta har lett till att klienternas likvärdiga möjlighet att delta i skötseln av förtroendeuppdrag har förhindrats."

Förslaget understöddes enhälligt.

Beslut

Rådet för personer med funktionsnedsättning beslutade föreslå följande som initiativ Tjänsternas säkerhet och deras inverkan på välfärdenRådet för personer med funktionsnedsättning oroar sig över kvaliteten och säkerheten på de tjänster som Västra Nylands välfärdsområde tillhandahåller och övervakar samt över hur problem och brister i tjänsterna kan påverka användarnas vardag, säkerhet och välfärd. Rådet för personer med funktionsnedsättning kräver att Västra Nyland säkerställer tillförlitligheten i sina tjänster och användarnas säkerhet. Tjänsterna ska uppfylla de krav som ställs och effektivt svara mot klienternas behov. Försämringen av tjänsterna och de genomförda besparingsåtgärderna kan utgöra en risk för invånarnas säkerhet och övergripande välbefinnande. Dylika förändringar kan öka upplevelser av ensamhet och utanförskap, öka utmaningarna med den mental hälsan samt försämra tryggheten i vardagen. Rådet för personer med funktionsnedsättning kräver att besparingsåtgärdernas konsekvenser utvärderas grundligt. Det viktigaste i bedömningen är att säkerställa säkerheten, men dessutom bör användarnas livskvalitet och välfärd beaktas. Även i och med företrädesprincipen i den nya lagen om funktionshinderservice och socialvårdslagen ska användarnas livskvalitet, välbefinnande och vardagens säkerhet beaktas när tjänster beviljas.MotiveringEn del av tjänsterna uppfyller inte

kraven om tillförlitlighet, vilket kan orsaka osäkerhet och otrygghet bland användarna. Till exempel störningar i färdtjänsterna, såsom att taxin kommer för sent eller uteblir helt, försvagar förtroendet för tjänsten och förhindrar ofta dess nyttjande helt och hållet.En del av tjänsterna uppfyller inte användarnas behov, vilket kan begränsa delaktigheten och det självständiga agerandet. Till exempel att ersätta personlig assistans med hemservice leder till att användaren är bunden till hemmet. Enligt de uppgifter som rådet för personer med funktionsnedsättning har fått har det i välfärdsområdet uppstått situationer där hemvården inte har anlänt i tid. Detta har lett till att klienternas likvärdiga möjlighet att delta i skötseln av förtroendeuppdrag har förhindrats.Svårigheterna med tjänsterna begränsar sig inte bara till funktionshinderservice, utan även många andra tjänster är svåra för användarna och orsakar problem av olika slag. Långa handläggnings- och väntetider försenar tillgången till nödvändiga tjänster, oroar invånarna och belastar deras sinnesfrid.Välfärdsområdet måste intensifiera samarbetet och kommunikationen med kommunerna, så att deras tjänster tillsammans och genuint stöder välbefinnandet, delaktigheten och tryggheten även hos personer med funktionsnedsättning just i den miljö och vardag där personen bor och lever.Välfärdsområdena har en lagstadgad skyldighet att främja välbefinnandet, hälsan och tryggheten hos sina invånare samt att ordna social- och hälsovårdstjänster. Välfärdsområdets ansvar ska konkretiseras i vardagen även för invånare som måste använda de tjänster som välfärdsområdet producerar.och 2. skicka initiativet till den ansvariga tjänsteinnehavaren för beredning.

Redogörelse

Enligt 83 § i förvaltningsstadgan har välfärdsområdets påverkansorgan rätt att ta initiativ i frågor som gäller välfärdsområdets verksamhet.

Den myndighet som ska behandla ett initiativ ska inom en månad efter att initiativet tagits meddela initiativtagaren den beräknade behandlingstiden och vem som ger närmare upplysningar om behandlingen.

Rådet för personer med funktionsnedsättning föreslår följande initiativ:

Tjänsternas säkerhet och deras inverkan på välfärden

Rådet för personer med funktionsnedsättning oroar sig över kvaliteten och säkerheten på de tjänster som Västra Nylands välfärdsområde tillhandahåller och övervakar samt över hur problem och brister i tjänsterna kan påverka användarnas vardag, säkerhet och välfärd.

Rådet för personer med funktionsnedsättning kräver att Västra Nyland säkerställer tillförlitligheten i sina tjänster och

användarnas säkerhet. Tjänsterna ska uppfylla de krav som ställs och effektivt svara mot klienternas behov.

Försämringen av tjänsterna och de genomförda besparingsåtgärderna kan utgöra en risk för invånarnas säkerhet och övergripande välbefinnande. Dylika förändringar kan öka upplevelser av ensamhet och utanförskap, öka utmaningarna med den mental hälsan samt försämra tryggheten i vardagen.

Rådet för personer med funktionsnedsättning kräver att besparingsåtgärdernas konsekvenser utvärderas grundligt. I utvärderingen är det viktigaste att säkerställa säkerheten, men dessutom ska användarnas livskvalitet och välbefinnande beaktas. Även i och med företrädesprincipen i den nya lagen om funktionshinderservice och socialvårdslagen ska användarnas livskvalitet, välbefinnande och vardagens säkerhet beaktas när tjänster beviljas.

Motivering
En del av tjänsterna uppfyller inte kraven om tillförlitlighet, vilket kan orsaka osäkerhet och otrygghet bland användarna. Till exempel störningar i färdtjänsterna, såsom att taxin kommer för sent eller uteblir helt, försvagar förtroendet för tjänsten och förhindrar ofta dess nyttjande helt och hållet.

En del av tjänsterna uppfyller inte användarnas behov, vilket kan begränsa delaktigheten och det självständiga agerandet. Till exempel att ersätta personlig assistans med hemservice leder till att användaren är bunden till hemmet. Även otillräckliga assistenttimmar kan försvaga möjligheterna att delta i samhällelig verksamhet, hobbyverksamhet och socialt liv. Så har redan hänt flera gånger för en medlem i rådet för personer med funktionsnedsättning, när hemvården inte kom i tid till hemmet.

Svårigheterna med tjänsterna begränsar sig inte bara till funktionshinderservice, utan även många andra tjänster är svåra för användarna och orsakar problem av olika slag. Långa handläggnings- och väntetider försenar tillgången till nödvändiga tjänster, oroar invånarna och belastar deras sinnesfrid.

Välfärdsområdet måste intensifiera samarbetet och kommunikationen med kommunerna, så att deras tjänster tillsammans och genuint stöder välbefinnandet, delaktigheten och tryggheten även hos personer med funktionsnedsättning just i den miljö och vardag där personen bor och lever.

Välfärdsområdena har en lagstadgad skyldighet att främja välbefinnandet, hälsan och tryggheten hos sina invånare samt

att ordna social- och hälsovårdstjänster. Välfärdsområdets ansvar ska konkretiseras i vardagen även för invånare som måste använda de tjänster som välfärdsområdet producerar.

Bilaga

Tilläggsmaterial

För kännedom
Verkställighet

Beslutshistoria